

Umenie lásky: čnosť čistoty

Kto by nechcel spievať tak ako Plácido Domingo? Alebo kto by nechcel vedieť hrať s loptou tak ako Pelé, Maradona alebo Ronaldo? Kto netúži byť tak geniálny a kreatívny ako Roberto Benigni? Keď sa približujeme k týmto, alebo iným osobnostiam, otvára sa pred nami nový horizont čarokrásna znamenitosť, neznáma možnosť, ktorá je avšak mnoho krát v rozpore s našou realitou. Chceli by sme, ale nemôžeme. A nemôžeme, pretože nevieme a nemáme energiu a dostatočnú silu. Chýba nám "umenie".

V *skúsenosti lásky* sa tiež odкрýva istá znamenitosť, plnosť, ktorá očaruje a uchvacuje osobu v jej plnom rozsahu: v nej sa nám, bezpochyby, odhaľuje osud nášho života, pretože nám sľubuje plnosť medziosobného stretnutia. Sila pôžitku, ktorá toto stretnutie sprevádza je znamením osobnej plnosti, radosti zo styku s inou osobou.

Naše veľké očakávania v láske sú práve tu: v moci zrealizovať to, čo nám skúsenosť lásky prisľubuje. A práve tu sa stretávame s veľkými ťažkosťami a zlyhaniami. V našej domýšľavosti neraz vidíme ako veľké ilúzie a očakávania lásky slabnú a vytrácajú sa. Hádám nespozorníme, keď pri svadbe vnímame nepokoj pochybností či tí snúbenci, ktorých máme radi, budú schopní žiť očakávania, ktoré ich povzbudzujú ?

Tak málo sa pýtame prečo vlastne sú tie neúspechy z lásky. Tieto neúspechy zvyčajne nepramenia v nedostatku počiatocnej úprimnosti, ani v ťažkosti odovzdania sa. Nie. Osoby keď sa skutočne majú radi a sú ochotné zosobášiť sa, dobre vedia čo robia a chcú to skutočne žiť. Kde potom ostal dôvod všetkých zlyhaní?

Tá chyba sa nachádza práve v počiatocnom nedorozumení: myslieť si, že pre vytvorenie manželstva a rodiny stačí úprimnosť citu a dobrá vôľa. Ako by sa všetko zredukovalo len na rozhodnutie vôle. Stačí mať rád, stačí rozhodnúť sa, stačí odovzdať sa. A všetko ostatné príde ako prídavok.

Snúbenci si tiež myslia, že stačí len poznať a milovať. A tak sa vrhajú do manželstva, stretávajú sa neskôr s úplne novými skúsenosťami, ktoré si nevedia vysvetliť ani ich začleniť.

Nestačí mať rád a nestačí ani ovládať teóriu. Pretože láska zahŕňa úžasné nové veci v živote človeka s dosť rozličnou škálou medzi sebou odlišných skúseností, ktoré sa týkajú veľmi rozdielnych rozdielov. *Telo* s jeho inštinkami a potrebami, majúce sklon k moci rozptýliť vnútorný svet obrazotvornosťou a odkryť citovú rezonanciu, *duch* so svojou mocou darovania sa a intimitu a, nakoniec, samá *milosť Boha*, ktorá vstupuje do celého toho „ľudského“ a pretvára ho tým, že z manželskej lásky robí skutočné manželské milosrdenstvo.

Celá táto dynamika nie je od prirodzenosti zladená medzi sebou a v jednotlivých okolnostiach je naše prežívanie štiepané tak, že telo, duch a Božia milosť sú postané proti sebe. Je to vtedy, keď si uvedomíme potrebu začleniť celú našu dynamiku, aby sme mohli milovať osobu v jej plnom rozsahu. Nestačí sa len rozhodnúť, pretože láska medzi mužom a ženou zahŕňa telesnosť, náklonnosť a vôľu, a nielen jednej, ale oboch osôb: ak celá táto dynamika nie je harmonická, láske bude chýbať svetlo, z ktorého svieti na konkrétnu cestu i energia aby vytrvala.

Citová skúsenosť odkrýva úžasný horizont *zmyslu človeka*. Dôležité avšak je, aby ten človek roztvoril tento zmysel vo svojej vlastnej citovosti, vyformoval svoju vnútornú mapu vo vzťahu k odkrytému zmyslu a zjemnil svoju citovú stupnicu, pre ktorú je schopný dobre pôsobiť. Tu je veľká výzva zasnúbenia: *vytvoriť subjektívnosť milencov*.

Čnosť čistoty je práve táto harmonizácia a modelácia vlastného vnútra. Nie je za tým ani zdržanlivosť, a už vôbec nie potlačenie pudov, či negácia životnej energie. Vedúca je energia a svetlo lásky, ktoré začleňuje subjekt do celej jeho dynamiky a robí ho schopným vytvorenia spoločenstva osôb v jeho citovej skúsenosti, pretože mu dáva schopnosť vynájsť skutočne znamenité pôsobenia, v ktorých vzájomne vyjadrí svoju vzájomnú lásku.

Kde je interpretačný kľúč čnosti čistoty? V pohľade plnom nehy k milovanej osobe, ktorá vie odkryť jej krásu a dôstojnosť! Telo vtedy prestane byť objektom lásky, a premieňa sa na skutočný objekt: miluje sa s celým telom, citom, vôľou a milosťou.

„Čnosť čistoty je čnosť, ktorá nám dovoľuje začleniť úplnú lásku bez falošnosti a zbytočného zahýbania“, povedal sv. Augustín. Ako dobre rozumieme čo je zrelá láska schopná úplného odovzdania sa bez zbytočného zahýbania alebo skrývania sa za svoje dvojaké úmysly!

Čistota srdca nám dovoľuje pochopiť krásu osoby a prijať ju v jej plnom rozsahu. To je tá prítomnosť Ducha Svätého v srdci človeka, ktorá mu postupne dovoľuje odkryť poslednú krásu osoby a začleniť celú dynamiku lásky do manželskej čistoty. A to sa deje vtedy, keď manželia chápu, že ich telo je chrámom Ducha Svätého a že v spojení dvoch, Boh slávi svoju presväťu a stvoriteľskú liturgiu.

Milovať zahŕňa skutočné umenie, to najťažšie, najfascinujúcejšie, najnepostrádateľnejšie. V celom umení ide o ľudskú šikovnosť, nadobudnutú jej vložením do našej vlastnej geniality. Umenie, ktoré nám koniec koncov sám Boh darúva a ktoré človek prijíma, vytvára čnosť zamilovaných; čnosť čistoty.

José Noriega
Inštitút Jána Pavla II.
pre štúdium teológie manželstva a rodiny